

Autosnelweg A15

A15

Rozenburg - Ressen

De = 122 km lang.
Rozenburg – Rotterdam – Gorinchem – Tiel - Ressen.
 = Provincialenweg.

De Europoort

- Een industrie- en havengebied ten zuiden van de Nieuwe Waterweg en ten noorden van het Hartelkanaal, ten oosten van de Maasvlakte en ten westen van de Botlek.
- Het gebied behoort tot de gemeente Rotterdam en is 3600 ha groot.
- Het wordt ook wel een Mainport genoemd.
- De Europoort vormt samen met de Botlek een van de omvangrijkste petrochemie-industriegebieden van de wereld.
- Aan het begin van het Calandkanaal vindt ertsoverslag plaats bij Erstoverslagbedrijf Europoort.
- In het oosten van het Europoort-gebied vindt overslag van auto's, staal en houtproducten plaats op gespecialiseerde terminals.
- Het gebied werd tussen 1958 en 1960 aangelegd op het eiland Rozenburg dat daarvoor grotendeels vergraven werd.
- Behalve boeren moest ook het natuurgebied De Beer ervoor wijken.
- De Haven van Rotterdam is de grootste haven van Europa met een totale overslag van 378,2 miljoen ton in 2006.
- Dit is meer dan twee keer zo groot als de tweede haven in Europa, Antwerpen.
- Deze haven had in 2006 een overslag van 167 miljoen ton.
- Rotterdam was tussen 1962 en 2004 de grootste haven ter wereld, maar deze positie is overgenomen door Sjanghai.

Uitrit: 14 km 39.1	Rotterdam - Botlek.	
Rozenburg-Centrum.	Rotterdam - Botlek	

Rozenburg ± 12.795 inwoners.

- De gemeente ligt op het gelijknamige eiland Rozenburg.
- Binnen de gemeentegrenzen liggen geen andere kernen.
- Rozenburg wordt omsloten door de industrie van met name het Botlekgebied en de Europoort.

Uitrit: 15 km 42.5 Havens 4100-5200.	Rotterdam - Botlek	
	Rotterdam - Botlek	

Uitrit: 16 Spijkenisse km 44.4	Rotterdam - Botlek	
	N218 Spijkenisse	

Spijkenisse ± 73.921 inwoners.

- Spijkenisse wordt sinds het een grote plaats is geworden in de volksmond ook wel Spike City genoemd.
- Het gebied waar Spijkenisse nu ligt wordt al zeer lang bewoond.
- Onderzoek heeft uitgewezen dat de eerste sporen van bewoning in het dateren van ongeveer 10.000 jaar geleden.
- Toen werkten er vissers (steurvangers) en jagers in het moerassige gebied van het huidige Spijkenisse.
- De middeleeuwse dorpskerk is het oudste gebouw in Spijkenisse.
- De naam Spickenisse treft men voor het eerst in een bron van het jaar 1231 aan.
- De plaats dankt zijn naam aan de woorden spieke (spits) en nesse (letterlijk neus); een spits stuk uitstekend land langs een rivier.
- Spijkenisse is ontstaan als een boeren- en vissersgemeenschap aan een kreek van de Oude Maas
- De middeleeuwse Oude Kerk en het Marktplaats bestaan nog steeds en zijn een bezienswaardigheid, evenals de Molen aan het Noordeinde.

De Botlektunnel

- Is gebouwd ter vervanging van de Botlekbrug, voltooid in 1956.
- Beiden kruisen de Oude Maas.
- De Botlektunnel is toegestaan voor al het verkeer, uitgezonderd vervoer met gevaarlijke stoffen.
- De tunnel bestaat uit twee buizen met elk drie wegen voor verkeer, met een extra, smalle buis in het midden die voor noodgevallen gebruikt kan worden.
- Het gesloten gedeelte van de tunnel is uitgevoerd als zinktunnel, bestaande uit 5 elementen (vier van 115 meter lengte en een van 87,5 meter) van 30,9 meter breed en 8,95 meter hoog.
- De toeritten zijn aan beide kanten gebouwd in open bouwputten.
- De westelijke toerit is 320 meter lang, de oostelijke 530 meter.
- In 1975 is begonnen met de bouw van de tunnel.
- Als Bouwdok voor de zinkelementen is hetzelfde dok gebruikt als voor de Benelux tunnel, die in 1967 voltooid was.
- Nadat het dok opnieuw uitgebaggerd was, begon de constructie van de tunnelementen definitief op 1 juni 1976.
- Er zijn plannen voor de aanleg van een Tweede Botlektunnel om de wegcapaciteit te vergroten.
- Er is ook een Botlekspoortunnel gebouwd, die in 2006 in gebruik is genomen.

Uitrit: 17 km 48.3 Hoogvliet	Rotterdam.	
	Hoogvliet.	

Hoogvliet ± 36.619 inwoners.

- Hoogvliet is een voormalig dorp en gemeente in Zuid-Holland.
- De oudste vermelding van Hoogvliet – in vroeger eeuwen Oedenvliet, Oudenvliet en Odenvliet genoemd – dateert van 26 mei 1326.
- Tot 1811 bleef Hoogvliet een zelfstandige ambachtsheerlijkheid.
- Van 1811 tot 1818 behoorde Hoogvliet tot de gemeente Poortugaal.
- Van 1818 tot 1934 was Hoogvliet (weer) een zelfstandige gemeente, die de laatste decennia van haar zelfstandigheid een burgemeester deelde met het dorp Pernis.

Km.50.0 Knooppunt: Benelux.			Den Haag- Hoek van Holland	
				

Uitrit: 18 km 52.8 Pernis-Heijplaat	Rotterdam-Pernis.	
	Rotterdam.	

Pernis ± 4560 inwoners.

- Vanwege de geringe grootte is Pernis geen volwaardige deelgemeente, maar een wijk.
- Het dorp heeft wel een eigen wijkraad en neemt daardoor een bijzondere positie in, gelijk aan die van Rotterdam Centrum.
- Pernis heeft zijn dorpse karakter zeer goed weten te behouden.
- Van de bevolking bestaat slechts 7% uit niet-westerse allochtonen.
- Pernis ontstond waarschijnlijk in de dertiende eeuw en werd pas in 1934 geannexeerd door de gemeente Rotterdam.
- Het was van oudsher een boerendorp.
- Vanaf de jaren dertig werden rond het dorp havens aangelegd, eerst de Eemhaven aan de oostkant en later de Eerste en Tweede Petroleumhaven aan de westkant.
- Kenmerkt de Eemhaven zich door containeroverslag, de Petroleumhavens worden gedomineerd door de petrochemische industrie met verschillende olieraffinaderijen, o.a. van Shell Pernis.
- Hierdoor is het dorp ook landelijk bekend.

Uitrit: 19 Charlois km 52.8	Rotterdam.	
	N492 Rhoon-Portugaal.	

Charlois ± 66.000 inwoners.

- De deelgemeente strekt zich uit tot de A15 in het zuiden, de Eemhaven in het westen, de Nieuwe Maas en de Maashaven in het noorden.
- In het oosten vormt de Dordtselaan, de Strevelsweg en de Vaanweg de grens met de deelgemeente Feijenoord en de Vaanweg / A29 de grens met de deelgemeente IJselmonde.
- De eerste (primitieve) bewoning in Charlois gaat terug tot voor het jaar 1200.
- In 1458 wordt het gebied "De Reijerwaard" waar Charlois in ligt door Filips van Bourgondië aan zijn zoon Karel de Stoute geschonken.
- Op 14 april 1462 geeft Karel de Stoute weer het bestuur in handen van Matteys de Huyzer, IJsbrand Uyt ten Hage, Arend van der Woude en Anthony Michelsz. van Eversdijck en geeft hen toestemming de grond te bedijken.
- In dezelfde acte bepaalt hij dat de ingedijkte grond "voortaen heten sal 't land van Charollais".
- Deze naam is waarschijnlijk afkomstig van de graafschap Charollais in Frankrijk dat ook in het bezit van Karel de Stoute was.
- Charlois was tot 1895 een zelfstandig, voornamelijk agrarisch dorp, totdat het in dat jaar werd geannexeerd door Rotterdam.

Portland km 55.7			
-------------------------	---	---	---

Km.59.4 Knooppunt: Vaanplein.		Rotterdam.	
		29 Roosendaal. – Zierikzee.	

Uitrit. 19a Zuidplein.		

Uitrit: 20 IJsselmonde km 62.1	Rotterdam.	15
	Barendrecht-Ridderkerk.	

IJsselmonde ± 58.782 inwoners.

- De deelgemeente is begrensd door de Nieuwe Maas in het noorden, het Dijkje, de Bolnesserkade en het Zevenbergsedijkje vormen de grens met Ridderkerk in het oosten en zuiden.
- Barendrecht grenst aan IJsselmonde in het zuiden; de grens bevindt zich in de buurt van de Wester Hordijk, de Kooiwalweg en de Maeterlinckweg.
- In het westen grenst IJsselmonde aan Charlois en Feijenoord, de grens wordt gevormd door de Vaanweg, de Smeetslandsedijk, Molenvliet en de spoorlijn Rotterdam – Dordrecht.
- 'IJssel' in de naam IJsselmonde verwijst naar het feit dat dit eiland bij de monding van de Hollandse IJssel ligt.

Km.62.8 Knooppunt: Ridderkerk-Noord	15	16 Den Haag – Utrecht –	15
	16	Ridderkerk Ridderkerk	

Km.64.8 Knooppunt: Ridderkerk-Zuid.	15	16 Dordrecht- Breda.	15
	16		

Ridderkerk ± 44.711 inwoners

- De beschermheilige van Ridderkerk is St. Joris.
- Het wapen van Ridderkerk bevat een afbeelding van Sint Joris die een Draak overwint.
- De geschiedenis van Ridderkerk voert minstens terug tot 1446.
- Ter gelegenheid van het 500-jarig bestaan is in 1946 een boek uitgegeven "RIDDERKERK, herdenking 500 jaar, 20 Oktober 1946"
- Ridderkerk bezit nog één molen genaamd De Kersenboom, die in de jaren '90 gerestaureerd is en verplaatst werd naar de andere zijde van het Waaltje, een dode rivierarm.
- Het dorp Rijsoord in de gemeente kreeg tijdens de Tweede Wereldoorlog landelijke bekendheid doordat daar op 15 mei 1945 in een schoolgebouw de capitulatieovereenkomst tussen Nederland en Duitsland werd ondertekend door generaal Winkelman.

Uitrit: 21 km 71.7 Hendrik-Ido-Ambacht.	Ridderkerk N915 Hendrik-Ido-Ambacht	
--	--	---

Hendrik-Ido-Ambacht ± 24.821 inwoners.

- Volgens het Genootschap Onze Taal is de volledige naam van de gemeente ooit Hendrik-Ido-Oostendam-Schildmanskinderen-Groot-en-Klein-Sandelingen-Ambacht geweest.
- Tot 1855 heette de gemeente Hendrik-Ido-Schildmanskinderen-Ambacht en de Oostendam.
- De fusie met Sandelingen-Ambacht in dat jaar leverde de huidige gemeentenaam op, tevens de naam van het enige dorp binnen de gemeentegrenzen.
- De tak van industrie die de ambachters vanouds werk biedt is de scheepssloperij.
- Tegenwoordig ligt verreweg de meeste werkgelegenheid van inwoners buiten de gemeente.
- Er zijn een tunnel (A15, sinds 1991) en een brug over de Noord (sinds 1939) naar Alblasserdam.
- Het traject van de Betuweroute door Hendrik-Ido-Ambacht komt grotendeels ondergronds te liggen.

Ridderkerk km 71.7

Noordtunnel

- In de autosnelweg A15 onder de Noord en de verbindt de Alblasserwaard met IJsselmonde.
- De Noordtunnel is opgeleverd in 1989 en geopend in 1992.
- De tunnel vervangt sindsdien grotendeels de brug over de noord, de brug, waarover tegenwoordig de N915 loopt, wordt nog gebruikt voor lokaal verkeer en fietsers, en als omleiding voor gevaarlijke transporten die niet door de tunnel mogen.

Uitrit: 22 Alblasserdam km 76.6	Alblasserdam-Kinderdijk	15
	N915 Papendrecht	

Alblasserdam ± 17.600 inwoners.

- Alblasserdam zelf is een weinig opvallend stadje, maar in de omgeving liggen plaatsen die de moeite waard zijn zoals het lintdorp Oud-Alblas en het molencomplex Kinderdijk.
- In de 15de eeuw werd in het veenriviervtje de Alblas een dam gelegd.
- Het plaatsje kent van oudsher enige scheepsbouw.
- Eind 19de eeuw kreeg deze bedrijfstak een grote stimulans door de opening van de Nieuwe Waterweg.
- Toen konden ook grote zeeschepen worden gebouwd die via Rotterdam de Noordzee bereikten.
- Het Lammetjeswiel (nu een populaire recreatieplas) is bij een van de dijkdoorbraken ontstaan.
- Bij de watersnoodramp in 1953 liep de stad als een van de weinige gebieden (buiten de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden) onder water.
- Als onderdeel van de dijkverzwaring in het rivierengebied werd de dijk langs de Noord in 1993 op deltahoogte gebracht.

Uitrit: 23 km 78.1 Papendrecht	N214 Oud-Alblas	15
	N3 Papendrecht - Dordrecht	

Papendrecht ± 31.394 inwoners.

- Papendrecht wordt voor het eerst genoemd in een document uit 1105.
- Tot 1816 was Papendrecht het bezit van adellijke families en pas daarna kreeg het een eigen gemeentebestuur.
- De gemeente ging pas echt groeien in de jaren '60 van de 20ste eeuw.
- Het dijkdorp heeft nu een stedelijk karakter.
- Het gemeentewapen bevat drie molens: een trasmolen, een korenmolen en een poldermolen.
- De drie afgebeelde molens zijn er helaas niet meer, maar in het Park Noord Hoekse Wiel staat sinds 30 augustus 1980 een prachtige weidemolen als herinnering aan die tijd.
- De molen heeft onlangs een restauratie ondergaan en wordt weer vaak bemalen door molenaars.

Uitrit: 24 km 80.6 Slidrecht-West	Slidrecht-Wijngaarden.	15

Uitrit: 25 Slidrecht-Oost km 85.8	Slidrecht - Hardinxveld - Giessendam.	15
	Slidrecht.	

Slidrecht

- Dat zich in het verleden, mede door zijn ligging, toelegde op het polderwerk, heeft door ondernemingsgeest en met gebruikmaking van de moderne technieken, het groot baggerbedrijf doen ontstaan, waardoor de gemeente internationale bekendheid kreeg.
- De Dordtse en Slidrechtse Biesbosch is een 235 ha. groot gebied met uitgestrekte griend- en hooilandcomplexen.
- Het zuidelijk deel van de Slidrechtse Biesbosch is van grote natuurwetenschappelijke betekenis: de hooilandcomplexen, met name in de Hengstpolder, zijn belangrijke weidevogelgebieden.
- Vanuit Dordrecht en Gorinchem zijn er in het seizoen dagelijks boottochten naar de Biesbosch.
- Het Slidrechts Baggermuseum, Molendijk 16, toont u de ontwikkeling van de baggerindustrie, door middel van de oudste t/m de modernste werktuigen modellen, fotomateriaal en dergelijke.

Uitrit: 26 km 87.8 Hardinxveld-Giesendam.	Hardinxveld – Giessendam.	15
	Boven-Hardinxveld.	

Hardinxveld-Giesendam

 ± 17.681 inwoners.

- De gemeente is ontstaan uit de vroegere gemeenten Hardinxveld en Giessendam, die in 1957 werden samengevoegd.
- Het dorp Hardinxveld is een van de oudste dorpen van de Alblasserwaard.
- Er is bekend dat er al in het jaar 1105 een pastoor aanwezig was, en dus ook een kerk.
- Sinds het jaar 1282 werd Hardinxveld een zogeheten hoge heerlijkheid.
- De naam Giessendam komt voor het eerst voor in 1231 en is hoogstwaarschijnlijk afgeleid van de aanwezigheid van een dam in het veenriviértje de Giessen, waaromheen een dorp is ontstaan.
- Deze dam is lange tijd de gemeentegrens tussen Hardinxveld en Giessendam geweest.

  De Bout km 90.9	Steenhoek.
--	---

Uitrit: 27 Gorinchem km 94.9	N216 Schoonhoven.	
	N216 Gorinchem.	

Km.95.9 Knooppunt: Gorinchem.		 E311 Utrecht.	
		N216 Gorinchem.	

Gorinchem

- Gorinchem of Gorkum is een door wallen en deels ook door grachten omgeven stadje dat in de middeleeuwen een grote bloei heeft gekend.
- Rond de Linge haven vindt de bezoeker het meeste stadsschoon.
- In de zomermaanden vertrekken boten met bestemming de Biesbosch en Slot Loevestein.
- Plaatselijke oudheden, schilderijen, prenten en oude muntstempels zijn hier bezichtigen.
- De St. Janstoren bepaalt al van verre het silhouet van de stad.
- De toren was voltooid in 1517 en is bijzonder door de knik die erin zit.
- Het Hugo de Grootpoortje, naast het stadhuis, is het poortje waardoor Hugo de Groot ontsnapte in de boekenkist.
- De Dalempoort is de enig overgebleven stadspoort van de 16de eeuwse vestingwerken.

Uitrit: 28 Arkel km 99.6	Arkel.	
	Gorinchem.	

Arkel ± 3600 inwoners.

- Het maakt deel uit van de gemeente Giessenlanden volgens de overlevering werd Arkel in 983 gesticht door Jan van Arkel, die daar huwde met ene "Rooie Jannetje", die ter plaatse woonde en waar hij zijn leven lang zeer op steunde.
- De geschiedenis van Arkel is nauw verweven met die van de nabij gelegen vestingstad Gorinchem.
- De Heren van Arkel hebben lange tijd over dit gebied, en over Gorinchem geheerst.
- De naam Arkel, schijnt te zijn afgeleid van "Arcloa", wat waarschijnlijk een samenvoeging is van "Ark" (kleine sluis of dam) en "lo" (waterloop).
- Momenteel wordt Arkel nog steeds omringd door water: enerzijds de Linge, aan de andere zijde het Merwedekanaal.
- Het dorp Arkel heeft weinig culturele bezienswaardigheden en bestaat voor het grootste gedeelte uit naoorlogse woningen.
- Het koepelkerkje aan de Onderweg is echter wel bijzonder.
- Tot 1865 stond er een kruiskerkje, maar dat was zo erg vervallen, dat in 1866, met financiële steun van Willen II een nieuwe kerk werd gebouwd, die echter in 1929 afbrandde.

Veenbuit. 	
---	---

Uitrit: 29 Leerdam km 105.6	N848 Leerdam	
	N848 Herwijnen	

Leerdam ± 20.125 inwoners.

- Leerdam is de glashoofdstad van Nederland.
- De historie van deze bedrijfstak gaat terug tot de 18de eeuw toen de eerste glasblazers zich hier vestigden, onder meer afkomstig uit Duitsland.
- Ze kwamen naar Leerdam, omdat de belastingen er lager waren dan in andere steden.
- Tot ver in de 19de eeuw bliezen en persten zij in ambachtelijke werkplaatsen flessen, karaffen en glazen.
- De handmatige fabricage maakte later plaats voor mechanische productie.
- De NV Koninklijke Nederlandse Glasfabriek Leerdam (over de grens: Royal Leerdam) werd in 1878 opgericht en groeide uit tot de Nederlandse glasfabriek.
- De onderneming bestaat nog altijd, maar maakt nu onderdeel uit van een Frans concern.

  Eigenblok km 1021.3	Molenkamp km 112.4
--	---

Km.114.5 Knooppunt: Deil.		 E25 Utrecht – Amsterdam.	
		 E25 s'Hertogenbosch - Eindhoven	

Uitrit: 30a Meteren	Meteren – Geldermalsen.	15
	Waardenburg – Neerijnen.	

Meteren ± 3425 inwoners

- Het wapen van Meteren is "in een blauw (lazuur) veld, een zilveren lelie".
- Meteren werd het eerst genoemd in een oorkonde in 1265 als "Curtis de Meteren".
- Ook is bekend dat het in 1267 behoorde bij Malsen, zoals het dorp Geldermalsen toen werd genoemd.
- De geschiedenis van de gemeente in nauw verbonden met het adellijke geslacht Van Cuyck van Meteren die de Heerlijkheid Meteren in bezit had van circa 1450 tot 1694.
- Vroeger stond er een slot in Meteren dat in bezit was van het geslacht Van Kuyc (later Van Cuyck van Meteren).
- Het werd geheel herbouwd in de periode van 1766-1769, maar werd in 1907 geheel gesloopt.

Uitrit: 30 Geldermalsen km 118.8	N327 Geldermalsen.	15
	Est – Ophemert.	

Geldermalsen

- Een samenvoeging van elf dorpen, ligt aan de Linge, in het centrum van de West-Betuwe.
- Het dorp Geldermalsen bezit een kloeki gotische kerk uit de 15de eeuw met een vermoedelijk 13de eeuwse toren.
- Geldermalsen heeft twee oude windmolens: een grondzeiler van 1772 en de beltmolen De Bouwing uit 1848.
- Door de bouwstijl van de huizen heeft Beesd zijn typische dorpskarakter weten te bewaren.
- Het onderstuk van de toren van de Nederlands Hervormde kerk werd in de 15de eeuw in Kempische stijl gebouwd.
- Het laatgotische bovengedeelte is uit de 15de en de 16de eeuw.
- De rooms-katholieke kerk bezit een zilveren kruis met een relikwie uit 1793 en twee houten heiligenbeelden.
- De korenmolen De Vrijheid is een 18de eeuwse grondzeiler.

De Mark km119.9

15

**Uitrit: 31 Wadenhoijen km
123.9**

Wadenhoijen.

15

Wadenhoijen

- Het dorp ligt aan de rivier de Linge.
- In oude schriften werd de naam geschreven als Wadake en Wadehem en andere vergelijkbare vormen, zoals Vadae, Vadense, Vadensis.
- De naam van het dorp is afgeleid van de oud-Nederlandse woorden wada en oye, die respectievelijk doorwaadbare plaats en weideland betekenen.
- Wadenhoijen maakte van 1811 tot 1817 deel uit van de gemeente Zoelen, en was daarna tot 1956 een zelfstandige gemeente die ook het dorp Drumpt en de buurtschap passewaaij omvatte.
- Bij de gemeentelijke herindeling van 1956 werd de gemeente Wadenhoijen bij Tiel gevoegd.
- De hervormde kerk bestaat uit een romaanse toren en schip en een gotisch koor.

Uitrit: 32 km 127.0 Tiel-West

N834 Kerk-Avezaath.

N834 Tiel.

15

Uitrit: 33 km 130.6 Tiel	N835 Zoelen.	15
	Tiel.	

Tiel

- Een van de oudste handelssteden van Nederland.
- Tiel werd vele malen geplunderd en verwoest.
- In 838 en in 1009 viel deze oneer aan de Noormannen te beurt.
- Door de werklust en de handelsgeest van de stedelingen werd de opgelopen schade telkens weer hersteld.
- De laatste onprettige ervaring beleefden de Tielenars tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- Van oktober 1944 tot mei 1945 werd Tiel bijna dagelijks door de geallieerden beschoten, zodat grote delen van de stad in puin werden gelegd en veel historische gebouwen verloren gingen.
- Nu is Tiel een belangrijk onderwijs- en industriecentrum, een levendige woon- en werkgemeente, die een verzorgende functie waarneemt voor de wijde omgeving.

Jam fabriek "De Betuwe"

- Elke Nederlander van boven de 30 kent de jam-fabriek 'de Betuwe' in Tiel.
- Maar het bedrijf werd verkocht en dus is er niet veel meer over van de fabriek.
- Het oude gebouw wordt gerenoveerd tot appartementen.

Flipje

- Dit is flipje in brons.
- Het beeld is gemaakt door Else Ringnalda.

De poort

- Achter de rivierdijk van de Waal ligt de 'Kleibergse Buitenpoort', van 1677.
- In het verleden was het de waterpoort naar de haven van Tiel. Tegenwoordig is die haven een marktplein.
- Naast de poort ligt een kleine publieke kruidentuin.
- Het is toegestaan om wat kruiden te plukken voor eigen gebruik.

Uitrit: 34 Echteld km 134.5	Lienden	
	N323 Echteld – Leeuwen.	

Echteld

- Strandbad het Liendebos aan de Echteldsekampweg heeft vele sportieve voorzieningen waaronder een speciaal kinderzwembad.
- Het natuurbad is dagelijks geopend van Pasen t/m september.

Uitrit: 35 Ochten km 140.6	N233 Kesteren – Rhenen.	
	Ochten.	

Ochten ± 4500 inwoners.

- De naam Ochten is waarschijnlijk een verbastering van "Uhtwo", het Germaanse woord voor ochtendgloren of morgenweide.
- De oudste vermeldingen stammen uit de 12de eeuw.
- Later verbasterde dit naar Uchta en soortgelijk klinkende namen.
- Ochten was een zelfstandige gemeente van 1811 tot 1817, toen het opging in de gemeente Echteld.
- Dit bleef zo tot 2002 toen de gemeente Echteld in een herindeling onderdeel werd van de gemeente Kesteren, later Neder-Betuwe.
- Tijdens de mobilisatie in 1939 werd de Betuwelinie, onderdeel van de Grebbelinie, in ere hersteld en bemand door het 44ste regiment infanterie.
- Ochten lag vanaf september 1944 onder geallieerd vuur tijdens de slag om de Betuwe, de flank in de slag om Arnhem.
- Om de Duitsers te verdrijven of vernietigen werd Ochten zwaar beschoten met mortieren. Het dorp is toen grotendeels verwoest.
- Tot op heden wordt nog regelmatig onontploft oorlogstuig gevonden.

   Varakker km 143.5	Overbroek 	
--	--	---

Uitrit: 36 Dodewaard km 146.7	Opheusden.	
	Dodewaard.	

Dodewaard

- De toren van de Nederlands Hervormde kerk (vermoedelijk ca. 1100) van Dodewaard is tegen de dijk aangebouwd.
- De tufstenen, Romaanse kerk van Hien (Ned. Herv.) werd in de eerste helft van de 15de eeuw gebouwd, in 1842 werd de kerk vernieuwd.

De Kerncentrale

- De NV Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) te Dodewaard beëindigde de bedrijfsvoering van de Kerncentrale Dodewaard (de KCD) in maart 1997 in plaats van de geplande datum van 1 januari 2004.
- Hiertoe was besloten door de Sep, de Samenwerkende elektriciteitsproductie bedrijven, eigenaar van NV GKN en dus ook van de KCD.
- Het kabinet heeft haar instemming betuigd met de plannen van GKN om de kerncentrale definitief te ontmantelen na een wachttijd van 40 jaar in de vorm van een Veilige Insluiting.
- Alvorens een aanvang kan worden gemaakt met de daarvoor noodzakelijke werkzaamheden, moet eerst de nog aanwezige kernbrandstof, de splijtstof, worden afgevoerd.
- Met deze transporten is eind 2000 een aanvang gemaakt en zal naar verwachting begin 2003 zijn voltooid.

Uitrit: 37 Andelst km 151.3	N836 Zetten.	
	N836 Andelst.	

Andelst ± 1662 inwoners.

- Tot 2001 behoorde het dorp tot de gemeente Valburg.
- De plaats is al oud, al in 885 wordt de plaats genoemd als Andassale.
- Die benaming zou terugslaan op zaal, dat iets van een uit één ruimte bestaand huis betekent.
- In 1294 en 1295 wordt de plaats even Anders genoemd.
- In het dorp een hervormde kerk met een romaans schip uit de 11de eeuw, een toren uit de 14de eeuw en een gotisch koor uit 1440.
- Het dorp is bekend van het kasteel/huis Andelst en van het treinstation Station Zetten.
- Verder was het één van de plekken waar de piraat Radio Invicta (1979-1983) vanuit zond, de eerste en één van de weinige piratenzenders in de Betuwe die zich ook uiteindelijk begaf op de Televisie als televisiepiraat.

Leigraaf.
--

Km.154.0 Knooppunt: Valburg.	 	 Arnhem – Apeldoorn.	
		 E31 Oss – s'Hertogenbosch – Nijmegen	

Uitrit.38 Km.159.7 Elst.	Elst.	
	Oosterhout.	

Elst (Betuwe)

- De gemeente Elst ligt in het centrum van de Oost-Betuwe.
- Bij de restauratie van de in de oorlog uitgebrande Nederlands Hervormde kerk ontdekten men dat het gebouw op de funderingen van twee Gallo-Romeinse tempels staat.
- De eerste stamt uit de eerste eeuw na Christus en de andere dateert van de latere keizertijd.
- Bovendien moet er in de 8ste eeuw al een kerkje gestaan hebben dat in de 10de of de 11de eeuw werd vergroot.
- Ter ere van de plaatselijke heilige Sint-Werenfried werd een rechthoekige krocht tegen het Romaanse koor aangebouwd.
- De sacristie is vermoedelijk 14de eeuws.
- Onder de kerk werd een museum ingericht.
- Waarin de funderingen van de twee Romeinse tempels en de twee latere kerken bezocht kunnen worden.

Km.161.7 Knooppunt: Ressen.		A325 Arnhem.	
	A325	A325 Nijmegen.	

Ressen

- Ressen heeft een Nederlands Hervormd kerkje met een 12de eeuwse, tufstenen toren met een vernieuwde bakstenen top.
- Het eveneens uit tufsteen opgetrokken schip is ouder dan de toren.
- Van de 15de eeuw dateert het door kruisribgewelven overdekte koor.
- Rond de 14de eeuwse burcht in Doornenburg ontstond een nederzetting, die langzaam tot een dorp uitgroeide.
- De middeleeuwse burcht werd gerestaureerd tussen 1937 en 1941.
- Op het einde van de Tweede Wereldoorlog werd het gebouwencomplex opgeblazen, maar na de oorlog kreeg de machtige burcht haar oorspronkelijke uitzicht terug.

Bemmel

- Kasteel De Kinkelenburg is een jachtslot uit het begin van de 15de eeuw.
- Het kasteel, omringd door een gracht, is in 1954 gerestaureerd.
- Het 18de eeuwse huis sluit in zijn eenvoud goed aan bij de middeleeuwse toren en de oostelijke vleugel, die nog van het oude jachtslot moet zijn.
- Het interieur van het kasteelraadhuis is tijdens kantooruren te bezichtigen.
- Het tweede weekend in augustus staat in het teken van de ponymarkt en het Concours Hippique.

Bronvermelding:

**Bekijk het verloop van
deze snelweg op
Autosnelwegen.net**

**© 2003-2006 by Autosnelwegen.nl en R. Walhout - Overname
van gegevens is toegestaan met bronvermelding**

Laatste wijziging: 28-10-2006